

Ifjú anyaként nem vettem komolyan anyám jóslatát: ha kisgyereked miatt keveset alszol, majd öregem, a felnőtt gyereked miatt virrasztasz soha véget nem érő éjszakákon át.

Egész éjjel Zsuzsi lányom jár a fejemben.

Zsuzsi kisgyerekként szinte sosem sírt, de én a ködös novemberektől a párás télutóig rettegtem a kruppos köhögése miatt. Kisiskolás volt, amikor egyik vad osztálytársa hozzávágta a húszkilós táskáját. Az én anyagi gyerekem nem panaszkodott, nem vádolt, elnézést kérően nézte vérpecsétetes pulóverét. Kilencévesen végre sírni láttuk, de akkor sem a maga baját siratta. Sérült szárnyú pillangót talált a kertben. A színpompás lepke nem repült, Zsuzsi ezt nem tudta elfogadni, így-úgy próbált segíteni, szaladt vele és taszította az ég felé, hiába. Már beleizzadt a nagy erőlködésbe, végül teljes erőből feldobta, de a lepke élettelenül esett le. Zsuzsi sokáig zokogott, mi az apjával ijedten meredtünk erre az új, ismeretlen gyerekre.

Miatta nem alszom most sem, aki mindig kitűnő bizonyítványt hozott, sosem lázadt ellenem, pedig sokat követeltem tőle. Ideális gyerek volt, tökéletes diák. Tanár lett, és a tanítványai imádják. Amikor megkapta az első fizetését, szinte hiánytalanul odaadta – egyetlen kakaós csigát vett magának –, én viszont azóta nem találok az éjjeli nyugalmat. Hánykolódom és hallgatom a kíméletlen zakatolást a fejemben. Mindig tudtam, hogy baj lesz ebből, jó, hogy végre te is aggódsz érte!

Mi van Zsuzsival? Nem értettem, mit és hol rontottunk el. Mindig pontosan jött haza, szinte sosem töltötte házon kívül az éjszakát. Már drukoltam, hogy csak egyetlen egyszer sikerüljön rajtakapnom valami turpisságon, titkolózáson, hogy megkönnyebbülten szemet hunyhassak felette, de Zsuzsi maga volt a megbízhatóság. Míg én gyötrődtem miatta éjszaka, ő nyugodtan pihent a kinőtt gyerekszobájában, élete nyitott könyv volt előttünk, s harmincnyolc évesen még egyszer sem randevúzott. Szép lassan moletté terebélyesedett, harmincon túl apja férfias vonásai domináltak szépséget sosem mutató arcán. Csak a szeme csillogott okosan, telve hálás szeretettel irántunk, és egész jószágos lénye szüntelen köszönte, hogy él. Azon tűnődtem, létezik-e olyan mélyre látó fiatal férfi, aki dundi ujjai és zsírpárnácskái helyett csillogó szemét veszi észre, és felfedezi benne karcsú, elegáns, vonzó lelkét. De az ördög ügyvédje azt karattyolta a fejemben, hogy ne áltassam magam, ilyen még nem született.

Egyszer, jó régen, este tizenegykor ért haza. Reménykedtem, pedig szakadt a hó, és az aggodalmas hang bennem... mégis, talán majd most... De Zsuzsi tizenegy után megérkezett, behavazva, mint egy terebélyesre görgetett hóember. A telefonját a munkahelyén hagyta, a vonat felsővezeték szakadás miatt késett.

Nem alszom még éjjel kettőkor sem. Autó halad el a ház előtt, hallom, kerekei alatt csikorog utcánk javításra szoruló, málladozó aszfaltja. Új hűtőnk motorja bekapcsol, és ijesztően dobogó hangokat hallat. A szomszéd kutyája is ugat – miért is emlékezne a kolbászra vagy a velős csontra, amivel vasárnap délutánonként megvesztegetem, ha a párom elszenderedik a díványon. Megtörtént, amire annyira vágytál, most örülj, ostoba nőszemély! De lehet, az utolsó mondatot már álmodom...

Zsuzsi két hete izgatottan tördelte a kezét, bizalmas mondandója van. Az apja kivonult a műhelyébe vacsora után. Itt volt a ragyogó alkalom: négy szemközt beszélni, mint az ideális anya-lány kapcsolatokban szokás. El is mondta szépen, hogy megismerkedett valakivel. Még sosem szeretett. Fura, hogy ezt mindig tudtuk, de egy szóval sem említettük. Most úgy érzi, elért valami ismeretlen érzés a szívéhez. Sosem neveltünk belé előítéleteket. Ezt is köszönte. A mi érdemünk, hogy úgy tud látni egy embert, ahogy kell, igaz valójában. Mulatságos és megható volt egyszerre, mert olyan ünnepélyes stílusban beszélt, mintha bizonyítványosztáson lennénk. Végül kibökte, hogy megismerkedett egy roma fiatalemberrel.

Azt hittem, lefordulok a székről, de szálfagygyesen tartottam magam. Zsuzsi tovább beszélt. Még mindig arról, milyen hálás, hogy nem neveltük rasszistának. Mi örültek, hát miért nem? Eljátszottam a gondolattal, vajon hogyan zajlott az első beszélgetésük. – Zsuzsa, maga rasszista? Én nem, csak a családom. Én sem vagyok cigány, csak tudja, a családom. – Hisztérikusan nevettem volna. Mit tettél?

A lányom szelíden, okosan próbált vigasztalni, tudta, hogy a legjobb embereken is van előítélet. A lényeg, hogy képesek legyünk legyőzni, és elfogadássá változtatni. Nem emlékszem, hogy kerültem ágyba aznap este. Nahát, most itt a nagy feladat, rajta,

dolgozzál magadon! Edd, amit főztél! Lám, ilyen, amikor az ember gyereke először az életben valami igazán bizalmasat mond el.

Mégis elmúlt ez a reménytelen éjszaka, lassan pirkadt. Fejfájással ébredtem. Reggeli után elmeséltem a páromnak, amit a lányunk mondott. Néhány percre merev tekintetű élőhalottá változott, aztán kiment a műhelybe. Ő ott dolgozza fel a dolgokat. Eltelt néhány nap. Öregebbek lettünk pár évvel. A hármásban fogyasztott vasárnapi ebéd közben finoman előhozakodtunk egy ötlettel: meghívnanánk ebédre a fiatalembert, amolyan ismerkedésre, akár a szüleivel együtt. Zsuzsink mellényelt, köhögött, én szabadkoztam, nem kell sietni, majd ha mindenkinek megfelel. Zsuzsi nem volt lelkes, engem meg feszültté tett, hogy olyan készségesen segített mosogatni.

Később, amikor azt mondta, elmegy, mert Robival – tehát, így hívják – találkozik Pesten, megint megemlítettem a közös ebédet. Zsuzsi elmenőben kiáltotta vissza, hogy nincs családja, intézetben nőtt fel.

Hallottam, hogy megjött. Virrasztottam, éppen az odavetett kijelentés miatt. Hogy intézet. Szóval még ez is, intézeti gyerek! Gyerekkoromban, ha úgy hírelt valakiről, intézeti gyerek, inkább kerülték és összesúgtak a háta mögött.

Túljutottunk ezen is. Megbeszéltük. Megemésztettük. Mindig jó gyomra volt a családnak. Nem erőltettem semmit. Végül mégis Zsuzsi mondta, hogy vasárnap nálunk ebédelnek Robival. Gyorsan eljött a vasárnap, készült az ebéd. Míg vártam a vendéget, örültem, hogy szépen kipucoltam a konyhaablakot és bűbájos díszekkel dekoráltam, jól mutat majd a szépen terített asztal mellett.

Alig végeztem a terítéssel, szólt a kapucsengő. Kinéztem az ablakon, Zsuzsim egy fiatalemberbe karolt, a vendég kutyával jött, szép, ápolt kutya volt, fekete labrador. Először nem kapcsoltam. A férfit a kutya vezette fel a lépcsőn, Zsuzsa is támogatta. Kinyitottam az ajtót, párommal együtt fogadtuk őket. Zsuzsi mosolyogva vezényelt, Robi udvariasan köszönt. Tekintete mintha az árnyékos, mély távolba révedne.

Aznap éjjel megint elkerült az álom. Dolgoznom kellett magamon. A lányom nem hibás, csak önmagát adta, hiszen ma sem tudja elviselni, ha egy pillangónak nincsen szárnya.

Kerestem mindennek a pozitív oldalát, a fiúnak van humorérzéke, van munkája, a kutya csodálatos, ő Robi szeme, egy fehér bot megijesztett volna. A lányom arcán boldog mosolyt láttam – és nagyon szerencsés vagyok, mert tényleg mindent kibírok. Örülhetsz, mert neked nem csak egy rádiójáték az élet! Adj hálát, hogy nem csak félelmes hangokat hallasz a sötétben! De lehet, hogy ezt is álmodtam.